

RECENSION

Mads Mikkelsen och Alicia Vikander i *A Royal Affair*

A Royal Affair

Originaltitel En kongelig affære

Svensk titel A Royal Affair

Regi Nicolaj Arcel

Producent Meta Louise Foldager, Sisse Graum Jørgensen, Louise Vesth

Manus Nicolaj Arcel, Rasmus Heisterberg

Foto Rasmus Videbæk

Roller Mads Mikkelsen, Mikkel Boe Følsgaard, Alicia Vikander, David Dencik, Trine Dyrholm, Thomas W. Gabrielsson m fl

Danmark, Sverige 2012

Längd i tid 2 tim 17 min

Censur tillåten från 11 år

Distributör Nordisk Film AB

Jag är rätt förtjust i kostymfilmer med autentisk bakgrund, som nu Nicolaj Arcels *A Royal Affair*. Att den romantiserar den verkliga historien står jag ut med, vi besparas verklighetens stegel och hjul.

Filmen handlar om ett av de mer rafflande skedena i skandinavisk politik: den tyske läkaren Johann Friedrich Struensees fyra år vid det danska hovet. Han blev i april 1768 den halvtokige, möjligen schizofrene kung Christian VII:s livläkare. Innan han avrättades fyra år senare hade han vänt upp och ned på det danska politiska livet och även gjort drottning Caroline Mathilde med barn; hon födde en dotter.

Nicolaj Arcel har valt att berätta denna historia som en lång återblick ur drottningens perspektiv när hon från den exil dit hon förvisats skriver ett långt avskedsbrev till sina barn.

Som 15-årig brittisk prinsessa hade hon gifts bort till sin danske kusin som hon aldrig träffat. Parallellen med Marie Antoinette är uppenbar, liksom överlämnandet av henne på en ödslig landsväg. Att

den fnittrande galning som i förstone gömmer sig bakom ett träd är hennes blivande make måste ha kommit som en chock.

A Royal Affair är en romantisk kärlekshistoria som inte väjer för det politiska. Det får tvärtom rätt stor plats, med det enorma demokratiseringsarbete som Struensee satte igång sedan han uppnått ett symbiotiskt, närmast homoerotiskt förhållande till kungen.

Struensee var starkt påverkad av upplysningens idéer, formulerade av Rousseau och Voltaire. När han vunnit kungens förtroende inkallade han sin vän Brandt som kungens ständige umgängesvän, han fick premiärministern sparkad och fick kungen att upplösa regeringen. I det läget var Struensee i praktiken Danmarks diktator och kunde – precis som skedde under frihetstiden i Sverige – underteckna alla beslut med kungens namnstämpel. Till de reformer han genomförde hörde oinskränkt tryckfrihet – men det slog tillbaka mot honom i form av en flod av smådeskrifter och påhittade rykten om att han avsåg att mörda kungen, varför han tvingades inskränka den igen. Adeln och prästerskapet – den tidigare makteliten – gnisslade tänder och förberedde upproret. I januari 1772 störtades Struensee i en statskupp. Det var rätt ofrånkomligt, Struensees revolution var en enmansrevolution utan folklig förankring. Folket var inte redo för denna demokratiseringsväg, och kunde lätt manipuleras av den störtade makteliten.

Filmen har en väl fångad tidsatmosfär och bra skådespelarprestationer. Mikkel Følsgaard i rollen som kung Christian lyckas strålande med att tolka den psykiskt störde monarkens oförutsägbara kast mellan obehärskat raseri och hysteriskt fnitter, Alicia Vikander som drottningen balanserar väl mellan det drottninglika och tonårsljuva, medan Mads Mikkelsen med sin närmast sfinxartade framtoning utstrålar en enorm viljestyrka. En klart sevärd film om ett för de flesta okänt drama.

Men hur i helvete har något kott huvud på Nordisk Film kunnat sätta en engelsk titel på en dansk film är mig obegripligt. Ären vi månd icke i Sverige, som det heter i en låt av Povel Ramel.

Gunder Andersson

FILMRUTAN